

Friederike Ermold
Vätternvårdsförbundet
010-22 36 000

Jönköpings kommun
Tekniska kontoret
tekniska@jonkoping.se

Synpunkter: VA-plan för Jönköpings kommun

Bakgrund

Jönköpings kommun har tagit fram ett förslag på en långsiktig vatten- och avloppsplan för kommunen. VA-planen belyser hantering av vattenförsörjning och avloppshantering i Jönköpings kommun och inkluderar strategier och åtgärder med måläret 2030.

Vätternvårdsförbundet har getts möjlighet att lämna synpunkter på VA-planen.

Synpunkter

Vätternvårdsförbundet konstaterar att:

VÄTTERN

Det är mycket positivt att Jönköpings kommun vill fokusera på att *"värna om Vättern [och andra vattenresurser]."*

Vättern är riksintresse för bl. a. naturvård, yrkesfisket och friluftslivet, dricksvattentäkt samt vattenskyddsområde. Hela Vättern har utpekats som särskilt värdefullt vatten för naturvärden. Vättern är dessutom Natura 2000 område (dock uppdelat i flera delområden), med naturtyperna ävjestrandsjöar (kod 3130) och kransalgssjöar (kod 3140), dvs näringsfattiga sjöar med klart vatten och rik undervattensvegetation (1).

Vättern nyttjas idag som dricksvattentäkt till ca 280 000 personer (pe). De kommunala vattenverken har ett sammanlagt uttag på 26 Mm³/år, som motsvarar ungefär en tredje del av alla vattenuttag (2).

HANTERING AV DAG- OCH SPILLVATTEN

Vätternvårdsförbundet instämmer i förslagen strategi att *"hantering av dag- och spillvatten ska ske med hänsyn till vattentäkter, badvatten, vattenkvalitet och gällande miljökvalitetsnormer i respektive recipient."* Vi vill dock tillägga att även andra mål och normer bör tas hänsyn till som bl.a. miljömålen och habitatdirektivet (Natura 2000).

Vi instämmer särskilt med strategipunkt 11 att *"hantering av dagvatten ska ske med minsta möjliga påverkan på människors hälsa och på miljön i vatten och mark. Utsläpp av dagvatten direkt i recipient bör undvikas."*

I Jönköpings kommun är andelen dagvatten som omhändertas innan det släpps ut till Vättern låg (2). Här finns alltså ett stort behov att bygga ut dagvattenlösningar, och det är mycket positivt att kommunens VA-plan har detta som strategi. Utbyggnaden av omhändertagande av dagvatten är även ett av delmålen i Vattenvårdsplanen för Vättern (Miljömål God bebyggd miljö, delmål 4).

Delmål 4: Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD)

Delmålet lydelse: Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) genomförs om möjligt vid all nybyggnation samt renovering av ledningssystem.

2012	2020
 Nära	 Nära

BEDÖMNING:

- Utfall 2012: Delmålet bedöms **nära uppfyllt**.
- Bedömt utfall 2020: Delmålet bedöms **fortsätta vara nära uppfyllt** om inte takten ökar
- Åtgärdsbehov: Ytterligare åtgärder krävs för att öka andelen dagvatten som efterpöleras.
- Fortsättning: Delmålet kvarstår.

Syftet med dagvattenrening är enligt dagvattenplanen *"att inte försämra statusen i recipienten."* Oberoende på påverkan på själva statusen borde dagvattenreningens syfte vara att minska utsläpp av näringsämnen och framförallt miljögifter och andra föroreningar till recipienter. Dessutom berör icke-försämringskravet enligt vattendirektivet inte bara ekologisk eller kemisk status i sig men även varje enskild kvalitetsfaktor och ämne.

Ledningsnätet är i stort behov av förnyelse. När det gäller förnyelsestrategin bör hänsyn tas till hur miljön och vattenresurser påverkas. Områden som påverkar Vättern bör därför prioriteras (detta gäller även nyanläggningar). Förnysetakten för ledningsnätet bör dessutom öka.

För att bidra att lösa problemen där de uppstår är det viktigt med ett aktivt och strategiskt uppströmsarbete, som förslagen i strategipunkt 12: *"Ett aktivt uppströmsarbete ska bedrivas för att minska mängderna oönskade ämnen i ytvatten, grundvatten och slam från avloppsrening."*

BRÄDDNINGAR

Per år bräddas ca 100 000 m³ avloppsvatten (medel 2010-12) till Vättern enligt inrapporterade data till Vattenvårdsförbundet (2). Jönköpings kommun är ansvarig för knappt 40% av totalvolymen bräddningar. Jämförd med mängden avloppsvatten som släpps ut renat är andelen bräddningar mycket liten (1%) (2). Men även om bräddning inte utgör någon fara för

näringshalterna i Vättern så kan lokalisering av bräddning vara olämplig för t ex bad och spridning av smitta.

I VA-planen är en strategi (punkt 9): ”Bräddning av orenat avloppsvatten från allmänna avloppsanläggningar till recipienter som är känsliga för näringsbelastning ska så långt det är möjligt undvikas.”

Vättern är inte känslig för näringsbelastning i sig (på grund av mycket låga fosforhalter <4 µg/L). Men Vättern har mycket höga värden som bl.a. dricksvattentäkt, riksintresse för naturvård och Natura 2000-område. Oberoende av näringskänsligheten ska det vara högt prioriterat att undvika bräddning av orenat avloppsvatten till Vättern.

I Vattenvårdsplanen för Vättern är ett delmål att inga bräddningar från reningsverk eller spillnät förekommer (Miljömål God bebyggd miljö, delmål 6).

Delmål 6: Bräddning av avloppsvatten

Delmålet lydelse: Det förekommer inga bräddningar från reningsverk eller spillnät av avloppsvatten.

2012	2020
	

BEDÖMNING:

- Utfall 2012: Delmålet bedöms **inte uppfyllt**.
- Bedömt utfall 2020: Delmålet bedöms **fortsätta vara inte uppfyllt**.
- Åtgärdsbehov: Ytterligare åtgärder krävs att minska bräddningar.
- Fortsättning: Delmålet kvarstår.

VATTENFÖRSÖRJNING

Vätternvårdsförbundet instämmer med Jönköpings kommuns bedömning att ”*huvudvattentäkten Vättern har god kapacitet och kvalitet.*” Det krävs dock fortsatt arbete för att säkerställa att Vätterns miljötillstånd och vattenkvalitet även i framtiden är bra. Ett exempel är risk- och säkerhetsarbetet för Vättern, som åtminstone delvis ingår i kommunens ansvar.

GENERELLT

Kommunens arbete med vatten- och avloppsplanen har varit väl genomtänkt och mycket bra. Vätternvårdsförbundet ser fram emot planens genomförande!

Friederike Ermold

Sakkunnig vattenfrågor Vätternvårdsförbundet

Referenser

1. Vätternvårdsförbundet 2018: [Bevarandeplan för Natura 2000 i Vättern](#)
2. Vätternvårdsförbundet 2015: [Rapport 122 från Vätternvårdsförbundet: Uppföljning av vattenvårdsplan samt revidering för 2020](#)